

ORIJENTACIJA I SNLAŽENJE U PLANINI

Kada pođe na planinarski izlet, svakom je planinaru želja stići do cilja koji je odabrao. Već smo govorili o planinarskim putovima i oznakama koje omogućuju da se što lakše, bez lutanja, stigne do željenog vrha ili planinarskog doma. Međutim, planinarske oznake nisu uvijek dovoljne da se izbjegne lutanje. Kako lutanje po nepoznatom području može biti i vrlo opasno, za svakog je planinara veoma važno da u svakom trenutku zna odrediti gdje se nalazi i koliko je daleko od svojega cilja. Drugim riječima, važno je da se zna koristiti planinarskom kartom i da poznaje osnove orijentacije.

Spretnost u korištenju planinarske karte omogućuje svakom planinaru da se sigurno kreće po nepoznatim predjelima. Kako bismo se uopće mogli orijentirati, treba najprije na karti i u prirodi odrediti strane svijeta. Za to služi kompas, malena sprava s magnetskom iglom koja uvijek pokazuje prema sjeveru. Kada pomoću kompasa odredimo smjer sjevera, sve ostalo je lako: kada se okreneš prema sjeveru, jug će biti iza tebe, zapad lijevo, a istok desno. Smjer sjevera na karti pokazuje strelica sa slovom N (engleski north, sjever), a ako te strelice nema, podrazumijeva se da je sjever na karti gore.

Postoji više načina za određivanje strana svijeta, među kojima je svakako najbolja i najpreporučljivija orijentacija pomoću kompasa. Orijetacija prema suncu moguća je samo ako ima sunca, a temelji se na tome da je sunce ujutro na istoku, u podne na jugu i uvečer na zapadu. U noćnoj orijentaciji cilj je pronaći zvijezdu Sjevernjaču, što je najlakše pomoću Velikog ili Malog medvjeda. Orijetacija pomoću godova na panjevima, mravinjaka i mahovine nije pouzdana.

Zemljovid ili karta je grafički prikaz nekog terena. Danas se sve karte tiskaju u boji, pri čemu svaka boja ima neko značenje. Tako se plavom bojom označuju izvori, rijeke, jezera i mora, zelenom se obično označuju područja pokrivena šumom, a crvenom planinarske staze i planinarski domovi. Vrhovi se označuju malenim trokutićem uz koji se ispisuje naziv vrha i njegova nadmorska visina u metrima (na

primjer: Japetić, 879 m ili: Risnjak, 1.528 m). Na svakoj se karti, uz to, uvijek nalaze ucrtane još i ceste i naselja, a često su ucrtane i crkve, špilje i ruševine starih utvrda.

Svaka karta ima na sebi naznačeno mjerilo koje služi za određivanje udaljenosti i olakšava praćenje vlastitog kretanja na karti. Planinari najčešće koriste planinarske zemljovide mjerila 1:50.000, što znači da udaljenost od jednog centimetra na karti u prirodi predstavlja udaljenost od 50.000 centimetara, tj. 500 metara na terenu.

Druga važna značajka planinarske karte su izohipse ili slojnice. To su crte koje na karti povezuju točke iste nadmorske visine. Tamo gdje su slojnice zgusnute, padina je strmija, a tamo gdje su razmaknute, blaža. Po tome planinari mogu već prije polaska na izlet znati koliko je strm neki uspon.

Mnogi planinari imaju dobru naviku pogledati karte već prilikom planiranja izleta, određujući put kojim će ići. Ako su dobro isplanirali izlet, kada se nađu u prirodi, dovoljno im je samo pratiti gdje se u kojem trenutku nalaze kako bi znali koliko su još daleko do cilja.

Važnost orijentacije shvatit ćeš kad se prvi put izgubiš u planini. Osjetit ćeš tada vjerojatno strah, ali nemoj paničariti. Najvažnije je najprije prisjetiti se mjesta gdje smo zadnji put

što prije se do tog mjesta nastavak puta. Na kraju, menimo da neka organiziraju i natjecanja u natjecanjima organizator skrivenim mjestima i ucrtava njihov položaj u natjecatelji. Kraj svake koji natjecatelji otisnu na karticu kako bi dokazali da vicu. Pobjeđuje onaj tko pronaći sve zastavice i stići

vidjeli planinarske oznake, vratiti i pažljivije potražiti kao zanimljivost sport planinarska društva orijentaciji. Na takvim postavlja na raznim crveno-bijele zastavice kartu koju dobivaju svi zastavice nalazi se i žig svoju natjecateljsku su pronašli pravu zastavice najbrže najprije do cilja. Zgodno, zar ne?

Alan Čaplar

Šesta eko-zapovijed

Poštuj propise nacionalnih parkova, rezervata i parkova prirode! Jednako se ponašaj i u nezaštićenim područjima, iako to zakoni ne traže.

